

Adelaidės
Lietuvių

ŽINIOS

Registered by Australia Post Publication No. SBH0561

Nr. 12 (574)

Adelaidė, 5.6.83

XXIV metai

Kun. V. Bagdanavičius

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS POZIŪRIS Į LIETUVIŲ KALBĄ

Labai svarbu susiprasti, koks yra teisingas santykis tarp Lietuvių Bendruomenės pasaulyje ir lietuvių kalbos. Į lietuvių kalbos reikimą pasaulio Lietuvių Bendruomenės žvilgsniu reikia žiūrėti visiškai kitaip, negu į ją žiūri kalbininkai. Jų žvilgsnis yra nustatytas praėjusio šimtmečio lituanistų, kurie nustebė šios reliatyviai senos kalbos išlikimu ir tuo būdu pažadino lietuvišką visuomenę savo uždaviniu laikyti lietuvių kalbos išlaikymą. Šiuo uždaviniu lietuviška visuomenė taip gyvai persiėmė, kad šio šimtmečio pradžioje pasijuto ne tik gyva tautinė bendruomenė, bet ir moderni valstybinė organizacija.

Tačiau šis požiūris pasaulio lietuviams reikalauja kai kurių pataisų ar, tiksliau sakant, tam tikro svorio centro pakeitimo. Pasaulio lietuviui lietuvių kalba nėra natūralus duomuo, ant kurio jis gali statyti savo visuomeninę gyvybę, bet greičiau uždavinys. Tai pastebėjus, žymiai skiriasi pasaulio lietuvių santykis su lietuvių kalba nuo šio šimtmečio pradžios lietuvių.

Jeigu šio šimtmečio pradžioje lietuvis, atsirėmęs kalbos, pasijuto visuomenine realybe, tai pasaulio lietuviui šis uždavinys taip lengvai nesisprendžia. Jis turi du uždavinius, būtent: ir suvokti save, kaip gyvą visuomenę, ir išlaikyti jos kalbą. Nėra abejonės, kad šių uždavinių negalima išskirti. Kalba pagelbsti visuomeniniam ryšiui, o visuomeninis ryšys pagelbsti išlaikyti kalbą. Tačiau šie abu uždaviniai savaime nėra lengvi, ir gali atsitikti, kad

jie gali veikti vienas kitam priešinga kryptimi. Kalba gali pradėti mažinti visuomenę. Ir reali patirtis mums kasdien tai sako. Nemokėjimas pakankamai kalbos kai kuriems žmonėms pastoja kelią į Lietuvių Bendruomenę.

Cia mes susiduriame su dideliu paradoksu ir kartu su pagrindinės reikšmės klausimu. Koks yra kalbos vaidmuo žmonių bendravimui? Nėra abejonės, kad jos vaidmuo yra tarnauti žmonėms, kaip susižinojimo priemonė. Tačiau nerečiai kalba atsistoja, kaip žmonių bendravimo kliūtis. Niekas kitas, bet mes tai gerai patiriame, keliaudami po pasaulį.

Nėra abejonės, kad šiuo metu pasaulio lietuvių bendravimas be lietuvių kalbos nėra galimas. Tačiau reikia taip pat sutikti, kad išmokimas lietuvių kalbos tiek JAV, tiek Argentinos ar Brazilijos, ar kurio kito krašto lietuviui nėra toks uždavinys, kurį būtų galima įvykdyti be ypatingų pastangų. Tokioje aplinkybėse nerealų būtų tikėtis labai tobulo šios kalbos išmokimo.

Taip štai mes turime problemą, prieš kurią stovi Pasaulio Lietuvių Bendruomenė. Ji stovi prieš du sunkius uždavinius, būtent: pasaulio lietuvių bendravimą ir lietuvių kalbos išlaikymą. Šioje situacijoje verta kelti klausimą, kas yra vertesnis dalykas, kas kam turi tarnauti: ar pasaulio lietuvis yra tam, kad būtų išlaikyta lietuvių kalba, ar kalba tarnauja tam, kad galėtų bendrauti pasaulyje pasklidę lietuviai? Atrodo, kad, imant dalykus pagal jų esminį vertingumą, reikėtų pasisakyti už antrąją mintį. Tai sakytina dėl to, kad žmonių santykiavimas yra svarbesnis už jų tarnybą kalbai.

Sis svorio centro skirtumo supratimas yra toks reikšmingas, kad iš tikrųjų nuo jo teisingo supratimo priklauso ne tik Lietuvių Bendruomenės likimas pasaulyje, bet ir lietuvių kalbos, kaip susižinojimo priemonės, išlaikymas.

Klaidingas šio klausimo sprendimas gana greitai pasirodo savo nelaimingomis pasėkomis. Ir tai mums patiems yra atsitikę visai nesenoje praeityje. Prisiminkime tik mūsų susidūrimą su vyresniosios kartos Amerikos lietuviais, kai mes čia atvykome. Mes nevengėme tada tuojau kibti taisyti čionykščių lietuvių kalbos ar net iš jos juoktis, ar net juos dėl kalbos netobulumo niekinti. Ir dėl tokios mūsų laikysenos šiandien dešimtys tūkstančių senųjų Amerikos lietuvių vaikų nedrįsta išsižioti lietuviškai, nors šiek tiek tos kalbos moka. Dėl to tarp jų ir tarp dypukiškos visuomenės ryšys nutrūko. Ne tik ryšys nutrūko, bet vietoj

jo atsirado ir tam tikra neapykanta. Tobulybė ne vietoje kartais ne tik nieko nepadaeda, bet net kenkia.

Ryšium su tobulybės vertinimu ne vietoje, verta prisiminti Churchill'io galvojimą apie anglų kalbos tarptautinį susižinojimo vaidmenį pasaulyje. Jis gerai žinojo, kad anglų kalbos plonybės yra tokios didelės, kad, palyginti, tik nedaugelis žmonių ją tobulai moka. Tačiau jis manė, kad užtenka 100 angliškų žodžių, kad jie galėtų būti pakankama tarptautinio susižinojimo priemonė. Tokiu būdu jis rekomendavo pasauliui anglų kalbą, kaip tarptautinio susižinojimo priemonę.

Lietuvių kalba šiandien iš esmės turi tą patį uždavinį. Ji turi pasidaryti arba tarptautinių lietuvių susižinojimo priemone, arba ji neturi galimybės išlikti pasaulyje. Nėra realu norėti išmokyti pasaulio lietuvius tobulos lietuvių kalbos. Lietuvių kalbos mokyti tas pačias sunkenybes turi JAV, Kanados, Brazilijos, Argentinos, Australijos ir kitų kraštų jaunimas. Pasaulio lietuvių dienų proga reiktų skatinti suvažiavusius viso pasaulio lietuvius kalbėti nors ir netobula lietuvių kalba. Mažų mažiausiai reiktų susilaikyti nuo neprašomo tobulinimo tos kalbos pirmą kartą susitikus su įvairių kraštų lietuviomis. Turėtų būti atkreiptas pirmasis dėmesys į tą pirmą kartą sutiktą žmogų, o ne į jo kalbos trūkumus ar savitumus.

Tokiam svorio centro pasikeitimui gerai galėtų pasitarnauti tarptautinė lietuvių dainų šventė. Dainų žodynas paprastai yra nedidelis. Tokiam suprastintos lietuvių kalbos reikalui jis kaip tik galėtų pasitarnauti. Jis liečia pagrindinius žmogiškus dalykus ir santykius. Dėl to į dainų šventę reiktų žiūrėti ne tik meniniu požiūriu, ar kurio stiliaus požiūriu, bet kaip į gerą ir natūralią mokyklą pagrindinės lietuvių kalbos.

Lietuvių bendruomenė išliks ir kils pasaulyje ne dėl to, kad ji kalba lietuviškai, bet dėl to, kad ji yra vertingų, įtakingų ir pasaulyje reikšmės turinčių asmenų bendruomenė. Jos reikšmė ypač priklausys nuo to, kad ji turės ryšių įvairiuose pasaulio kraštuose. Tačiau kas nors šiai bendruomenei turės nepagailėti pastangų išmokyti lietuviškai. Ši sunkų uždavinį Bendruomenė turi stengtis kiek galint palengvinti. Reikalauti, kad kiekvienas jos narys tobulai mokėtų lietuviškai, būtų ne ką mažiau, negu reikalauti, kad kiekvienas Bendruomenės narys būtų akademinio išsilavinimo. Toks reikalavimas Bendruomenės narių skaičių labai sumažintų.

ALSK "VYTIS" VALDYBOS PRANEŠIMAI

- Š.m. birželio mėn. 25 d., šeštadienį, ALSK "Vytis" rengia tradicinį

V A R D I N I Ų B A L I Ų

Baliui griežia puikus orkestras. Visi stalai padengti maistu, o įvairius gėrimus galima išgyti bare.

Prašome nedelsiant išgyti bilietus, kad nebūtų nusiųsimo. Bilietai gaunami pas klubo išdininką P. Andrijaitį Lietuvių Namuose, tel. 42-1074, arba pas valdybos narius.

Pradžia 7.30 val. vakaro.

- Maloniai prašome klubo rėmėjus ir bičiulius paaukoti fantų Vardinių Baliaus loterijai.

- Klubo mecenatai, kurie dar nėra susimokėję mėcenato mokesčio, prašomi atsilyginti.

ALSK "Vytis" Valdyba

APIE MUS PAČIUS

- Gegužės 21 d. St. Francis Xavier katedroje susituokė Tadas Edvardas Gurskis ir Deborah Ann Coles.

Pažymėtina, kad jaunas Tadas Gurskis yra Adelaidės Lietuvių Sąjungos narys ir vienu metu aktyviai reiškėsi "Vilniaus" skautų tunto veikloje kaip geras organizatorius ir vadovas.

Linkime jaunavedžiams gražaus ir laimingo vedybinio gyvenimo!

- Buvusio Adelaidės Lietuvių Muziejaus-Archyvo vedėjo ir veiklaus visuomenininko Mečislovo Rudzensko (kuris prieš kiek laiko įvairių ligų ir priepuolių paliestas nevaldė dešinės rankos ir kojos ir negalėjo kalbėti) sveikata pamažu gerėja. Jis yra gydomas jaukioje privačioje ligoninėje "Anastar", rūpestingoje jo žmonos Stefanijos priežiūroje. Į savaitę porą kartų jis yra vežamas į Flinders Medical Centrą kalbos terapijai ir porą kartų į specialią kliniką fiziniam lavinimui. To pasėkoje jis jau bando pamažu vaikščioti ir kalbėti. Linkime p. M. Rudzenskui sveikatos ir stiprybės!

- Svečias kun. J. Petraitis, pavadavęs mūsų sergantį kleboną kun. A. Spurgį, praėjusį penktadienį išvyko atgal į Argentiną.

JAUNIMO SAJUNGOS PRANEŠIMAI

- Adelaidės Lietuvių Jaunimo Sąjungos skyriaus lėšų rinkimo vėjus atstovui į V PLJ Kongresą jau eina prie galo.

L.K. Moterų Draugijai talkininkaujant, birželio 12 d., sekmadienį, L.K. Centro salėje po 11-tos val. Mišių J. S-gos skyrius ruošia:

PIETUS, LOTERIJA, MUGĖ.

Kviečiame visus ta proga skaniai papietauti, išbandyti laimę, tuo pačiu, paremti atstovą.

LAUKSIME!

- Jaunimo ruošti pietūs gegužės 1 d. Lietuvių Namuose praėjo sėkmingai. Dėkojame šeimininkėms: ponioms Willenbrecht, Jaruševičienei, Lendraitienei už jų nuoširdų vadovavimą pietų ruošoje, o taip pat visoms talkininkėms ir aukojusioms pyragus bufetui, fantus loterijai.

- Subatvakaris gegužės 14 d. praėjo džiugioje nuotaikoje. Dėkojame visiems programos dalyviams ir įvairiais būdais prisidėjusiems prie vakaro sėkmingumo. Didelis ačiū Adel. Lietuvių Sąjungai, ypatingai P. Andrijaičiui ir S. Guščiai už jų pagalbą, PALMD "Moterų Sekcijai" už indų paskolinimą, visiems-oms, kurie šeimininkavo virtuvėje ir atnešusioms lėkštes į šokių-vaišes, o ponioms už skanius pyragus. Dar kartą - ACIŪ!

- Metų pradžioje J. S-gos skyrius kreipėsi į bendruomenę ir į lietuviškas organizacijas, prašydamas aukų paremti atstovą į V PLJ Kongresą. Mūsų prašymas buvo šiltai priimtas, už ką širdingai dėkojame ir čia pateikiame lig šiol gautas aukas atstovui -

Po \$100.00 - ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba, šv. Kazimiero Parapijos Taryba "Caritas", šv. Kazimiero Mokykla; po \$50.00 - Adelaidės Lietuvių Sąjunga, LKVS "Ramovė", Ateitininkai Sendraugiai, K.K. "Talka", Moksleiviai Ateitininkai; \$25.00 - PALMD "Moterų Sekcija"; \$20.00 - S.A. Education Council.

Visiems aukotojams tariame nuoširdų ačiū ir priderame, kad kvitus išduoda J. S-gos skyriaus v-bos išdininkas Romualdas Willenbrecht.

Jaunimo Sąjungos Valdyba

"VYTIS" QUIZ 24 tr. I - Nr.34, II - Nr.66, III - Nr.47
 25 tr. I - Nr.30, II - Nr.20, III - Nr.11.

6
JAUNIMO ŠEŠTADIENIO VAKARAS

Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos Adelaidės skyriaus pastangomis gegužės 14 d. Lietuvių Namuose įvyko jaunimo parengimas, kukliai pavadintas "subatvakariu". Šio vakaro programą atidarė ir pravedė Bronius Sabeckis.

Programoje buvo pateiktas Pauliaus Dundos parašytas ir režisuotas vaidinimas "Lietuvos istorija - kaip galėjo būti", kuris pirmą kartą buvo statytas per jaunimo vakarą Lietuvių Dienose Melbourne. Vaidinime matėme tėvo (R. Sabeckis), begirkšnojantį iš bonkos kažkokių skysti, pokalbį su savo iš lietuviškos mokyklos grįžusia dukrele (A. Baltutytė). Tėvo aiškinimai Lietuvos istorijos kai kurių įvykių apsiereiškia scenoje satyros formoje. Čia senovės dvasininkai kriviai, besigiriantieji savo galybe ir faktiškumu krašto valdymu, aiškina iš linksmos medžioklės grįžusio Gedimino sapną, kad ne varlė kurkusi, bet geležinis vilkas staugęs... Čia kryžiuočiai kardu bando apkrikštyti lietuvaites... Čia vaidilutės dainuoja skautiškas dainas, o Vytautas su Jogaila šoka "rock and roll" ir panašiai. Vaidinime pasireiškė gana daug mūsų jaunimo.

Tolimesnėje vakaro programoje pasirodė mergaičių chorelis "Eglutės" ir, akomponuojant jų vadovei N. Stapleton, padainavo tris dainas. Linas Pocius paskambino pianinu M. Clemency "Sonatina". V.P. Neverausko vadovaujama tautinių šokių grupė pašoko "Lenciūgėlių" ir "Kubilą". Taip pat buvo įscenizuota Roberto Vitkūno parašyta poema - fantazija "Tautybiniai varpai" ir išpildytas satyrinis scenos vaizdelis "Jaltos konferencija".

Programą papildė svečiai ukrainiečiai, kurių buvo žymiai daugiau negu mūsų jaunimo, pasirodydami su savo dainomis, muzika ir šokiais.

Po programos mūsų jaunimas su savo svečiais dar ilgai vaišinosi ir linksminosi.

PIETŲ GAMINIMO KALENDORIAUS SUDARYMAS

Pranešame visoms Adelaidės lietuvių organizacijų vadovybėms, kad yra sudaromas pietų gaminimo Lietuvių Namuose kalendorius antram šių metų pusmečiui, t.y. nuo liepos mėnesio pradžios iki gruodžio mėnesio pabaigos.

Organizacijos, norinčios sekmadieniais gaminti pietus Lietuvių Namuose, prašomos nedelsiant užsirašyti pas Lietuvių Namų administratorių p. P. Andrijaitį.

Adelaidės Lietuvių Sąjungos Valdyba

EKSKURSIJA Į AYERS ROCK

PALMD "Moterų Sekcija" Inc. gavo pasiūlymą ekskursijai į Alice Springs. Ekskursijoje gali dalyvauti pensininkai ir nepensininkai. Kaina už kelionę ten ir atgal, nakvynė su pusryčiais 6 dienom - \$290. Pinigus reikės įmokėti iš anksto.

Ekskursija numatoma pradėti rugpjūčio 16 d. (antradienį), 8 val. ryte nuo Lietuvių Namų ir grįžti rugpjūčio 22 d., (sekmadienį), tarp 6 - 7 val. vakaro prie Lietuvių Namų. Pirmoji nakvynė bus prie Ayers Rock, kur bus pusryčiai ir pietūs. Po to kelionė tęsiama į Alice Springs.

Visos kelionės detalės priklausys nuo to kiek asmenų dalyvaus. Dviejų savaitių bėgyje prašome suinteresuotus pranešti "Moterų Sekcijos" pirmininkei p. R. Bajorūnienei. Po to, kelių savaitių bėgyje reikės susimokėti už kelionę (jei atsiras reikiamas skaičius asmenų 40-45). Kelionėje bus vykstama tos pačios firmos autobusais, kuriais vykome į Barossa Valley.

PALMD "Moterų Sekcija" Inc. Valdyba

J. J. BAČIŪNO VARDŲ BIBLIOTEKOS IR SPAUDOS KIOSKOP R A N E Š I M A S

Gauta naujos knygos:

1. Marco Polo Lietuvoje - Apsakymai - B. Pūkelevičiūtė	\$11.00
2. Pažadų dvaras - Romanas - A. Kairys	9.00
3. Beragio ožio metalai - Romanas - K. Barėnas	13.00
4. Lietuvos likimo keliais - St. Raštikis - IV t.	20.00
5. Kražiai - Monografija	13.00
6. Popular Lithuanian Recipes - J.J. Dauzvardis	5.00
7. Lithuanian Cookery - I. Sinkevičiūtė	8.00
8. Žodžiai ir prasmė - R. Silbajoris (Literatūra šiandien Lietuvoje).	

Be to, Kioske galima įsigyti įvairių rankdarbių, gintaro karolių ir juvelyrinių reikmenų.

Bibliotekos ir Spaudos Kiosko Vadovybė

ADELAIDĖS LIETUVIŲ SAJUNGOS NARIAI PRAŠOMI SUMOKĖTI NARIO MOKĖSTĮ UŽ 1983 METUS.

L.A.S. P R A N E Š I M A I

- Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Adelaidės Skyrius birželio 11 d., (šeštadienį), 6.30 val. vak. Lietuvių Namuose ruošia prof. A. Voldemaro šimto metų nuo jo gimimo dienos minėjimą ir vakarienę. Prašome visus narius ir prijaučiančius, norinčius dalyvauti šioje vakarienėje, užsirašyti iki birželio 5 dienos pas Valdybos narius: V. Stalba, tel. 356-9638; J. Jaruševičius, tel. 261-9319; P. Satkus, tel. 47-3597.

- Tuo pačiu norime pranešti, kad sekančią dieną, birželio 12 d., (sekmadienį), 2 val. po pietų Lietuvių Namuose bus politinis pusvalandis. Prelegentas J.P. Kedys iš Sidnėjaus. Įėjimas nemokamas.

L.A.S. Skyriaus Valdyba

A.L. S-GOS NARIO MOKESTIS IR AUKOS LIETUVIŲ NAMAMS

\$13.00 - A.Bulis; \$12.00 - B.Balsevičius; po \$6.00 - F.Kazlauskienė, A.Krivickas, I.Lapšienė, J.Riauba, R.Urmonas, R.Urmonienė, S.Vilutis.

PRENUMERATA, SKELBIMŲ MOKESTIS IR AUKOS "A.L. ŽINIOMS"

\$21.00 - A.Janušauskas; \$20.00 - T.Žurauskas; \$14.00 - E.Sunkamaitis; \$10.00 - L.Afan; \$8.00 - R.Urmonas; po \$7.00 - ALB Krašto Valdyba, B.Balsevičius, A.Beresnevičius, A.Bulis, F.Kazlauskienė, A.Krivickas, D.Matikulas, S.Vilutis.

Visiems nuoširdžiai dėkoja

Adelaidės Lietuvių Sąjungos Valdyba

Medžiagą sekančiam A.L. Žinių numeriui prašome pristatyti Redakcijai į namus iki penktadienio, birželio 10 d.

Prenumerata \$7.00 metams; mokestis už padėkas, užuojautas, sveikinimus ir skelbimus nuo \$5.00 iki \$20.00.

Redakcija: P. Bielskis
58 Marlborough Street,
MALVERN, S.A. 5061 Tel. 271 7257

Administracija: Lithuanian House
6 Eastry Street, Norwood, S.A. 5067
Tel. 42 1074